

PATVIRTINTA

Vilniaus lietuvių namų direktoriaus

2021 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V1-172 (1.3)

VILNIAUS LIETUVIŲ NAMŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus lietuvių namų (toliau – Lietuvių namų) Korupcijos prevencijos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato pagrindinius antikorupcinės politikos ir korupcijos prevencijos principus, tikslus Lietuvių namų veikloje, korupcijos prevencijos priemones ir jų teisinius pagrindus, teises ir pareigas korupcijos prevencijos srityje.
2. Aprašo nustatyta tvarko įgyvendinamų korupcijos prevencijos priemonių visuma yra Lietuvių namų vidaus kontrolės dalis.
3. Apraše vartojamos sąvokos:
 - 3.1. **Atsparumo korupcijai lygis** – dydis, rodantis viešojo sektoriaus subjekto atsparumą korupcijai;
 - 3.2. **Korupcija** – piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudos sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiame sektoriuje;
 - 3.3. **Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas** – procedūra, kuria nustatomi korupcijos rizikos veiksniai viešojo sektoriaus subjekto veikloje;
 - 3.4. **Korupcijos prevencija** – sisteminga veikla, kuria siekiama didinti viešojo ir privataus sektorių subjektų atsparumą korupcijai ir kuri apima korupcijos rizikos veiksnių nustatymą, įvertinimą, šalinimą ir (ar) mažinimą, sudarant bei įgyvendinant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą;
 - 3.5. **Korupcijos rizika** – tikimybė, kad viešojo ar privataus sektoriaus subjekto veiklos srityje gali pasireikšti korupcija;
 - 3.6. **Korupcijos rizikos analizė** – korupcijos rizikos ir jos veiksnių tam tikroje valstybės ar savivaldybės veiklos srityje ar procese, apimančiame vieno ar kelių viešojo sektoriaus subjektų veiklos sritis, nustatymas ir nagrinėjimas antikorupciniu požiūriu;
 - 3.7. **Korupcijos rizikos valdymas** – viešojo sektoriaus subjekto vidaus kontrolės sudedamoji dalis, apimanti korupcijos rizikos veiksnių nustatymą, įvertinimą ir priemonių, kurios mažina korupcijos riziką, parinkimą, jų įgyvendinimą, pasiektų rezultatų vertinimą;
 - 3.8. **Korupcijos rizikos veiksniai** – priežastys, sąlygos, įvykiai, aplinkybės, dėl kurių gali pasireikšti korupcijos rizika;
 - 3.9. **Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos:**
 - 3.9.1. kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, piktnaudžiavimas,
 - 3.9.2. nusikalstamos veikos, padaromos viešajame sektoriuje arba teikiant administracines ar viešąsias paslaugas piktnaudžiaujant įgaliojimais ir tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant naudos sau ar kitam asmeniui: neteisėtas teisių į daiktą įregistravimas, tarnybos pareigų neatlikimas, valstybės paslapties atskleidimas, neteisėtas politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas, turto iššvaistymas, komercinės paslapties atskleidimas, nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą, tarnybos paslapties atskleidimas, dokumento suklastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu,
 - 3.9.3. kitos nusikalstamos veikos, kuriomis siekiama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą, prekybą poveikiu ar papirkimą;
 - 3.10. **Antikorupcinis švietimas** – tai veikla, kuria siekiama mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, ugdant Lietuvių namų bendruomenės narių skaidrumo nuostatas, sąmoningas vertybes, atsakomybę ir pilietiškumą. Akcentuojama sąžiningumo visuomenėje svarba ir nauda, teikiant žinias apie korupcijos pasireiškimo keliamas rizikas visuomenės gerovei ir valstybės saugumui, nesitaikstančio su korupcijos apraiškomis ir siekiančio jas šalinti piliečio pozicijos formavimas.
4. Kitos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme.

II SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

5. Korupcijos prevencija siekiama stiprinti saugumą, kurti socialinę gerovę, didinti administracinių, viešųjų ir kitų viešojo sektoriaus paslaugų teikimo kokybę, saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę, kad korupcija kuo mažiau trukdytų plėtoti demokratiją ir ekonomiką.

6. Pagrindiniai korupcijos prevencijos uždaviniai yra šie:

6.1. kurti korupcijai atsparią aplinką;

6.2. didinti antikorupcinį sąmoningumą;

6.3. sistemiškai ir koordinuotai šalinti korupcijos rizikos veiksnius, mažinti korupcijos riziką;

6.4. sudaryti prielaidas darniam ir veiksmingam korupcijos prevencijos subjektų sistemos veikimui;

6.5. mažinti ekonomines korupcijos paskatas;

6.6. užtikrinti aktyvų privataus sektoriaus subjektų ir visuomenės įsitraukimą į korupcijos prevenciją;

6.7. skatinti skaidrų, sąžiningą ir atvirą administracinių, viešųjų ir kitų paslaugų teikimą.

III SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRINCIPAI

7. Korupcijos prevencija įgyvendinama vadovaujantis šiais principais:

7.1. teisėtumo – korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės įgyvendinamos laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų ir užtikrinant asmens teisių ir laisvių apsaugą; korupcijos prevencijos subjektai turi užtikrinti, kad savo veiksmais ar neveikimu jie nesudarys sąlygų korupcinio pobūdžio teisės pažeidimams;

7.2. visuotinumą – korupcijos prevencijos subjektais gali būti visi Lietuvos namų darbuotojai;

7.3. sąveikos – korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių veiksmingumas užtikrinamas derinant visų korupcijos prevencijos subjektų veiksmus, keičiantis subjektams reikalinga informacija ir teikiant vienas kitam kitokią pagalbą;

7.4. nuolatinumo – korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių veiksmingumas užtikrinamas nuolat tikrinant ir peržiūrint korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įgyvendinimo rezultatus bei teikiant pasiūlymus dėl atitinkamų priemonių veiksmingumo didinimo atitinkamam subjektui, kuris pagal savo kompetenciją įgaliotas įgyvendinti tokius pasiūlymus;

7.5. proporcingos korupcijos prevencijos veiklos – korupcijos prevencijos veikla turi būti vykdoma atsižvelgiant į viešojo sektoriaus subjekto dydį ir (ar) administracinius pajėgumus, o priemonės taikomos tik tos, kurios būtinos korupcijai atspariai aplinkai sukurti, siekiant kuo mažesnės administracinės naštos;

7.6. subsidarumo – už korupcijos rizikos valdymą pirmiausia atsakingi patys viešojo sektoriaus subjektai ar privataus sektoriaus subjektai; savarankiška įstaiga, kuriai viešojo sektoriaus subjektas pavaldus, atskaitingas ar priskirtas pagal valdymo sritį, ir (ar) Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba siūlo korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones ar pati jas įgyvendina tik tiek, kiek tai reikalinga korupcijos rizikai šiame subjekte veiksmingai suvaldyti;

7.7. skaidrumo – korupcijos prevencijos veikla turi būti vieša ir suprantama, atvira visuomenei;

7.8. asmens teisių apsaugos – korupcijos prevencijos veikla turi būti vykdoma užtikrinant teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugant asmenų teises ir teisėtus interesus, vadovaujantis asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimais.

IV SKYRIUS KORUPCIJAI ATSPARIOS APLINKOS KŪRIMO PRIEMONIŲ SISTEMA

8. Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą sudaro:

- 8.1. korupcijos prevencijos priemonės;
- 8.2. antikorupcinio sąmoningumo didinimas;
- 8.3. personalo patikimumo užtikrinimas;
- 8.4. kitos įstatymuose nurodytos veiklos ar priemonės, kuriomis kuriama korupcijai atspari aplinka ar didinamas atsparumas korupcijai.
- 9. Pagrindinės korupcijos prevencijos priemonės yra šios:
 - 9.1. korupcijos rizikos analizė;
 - 9.2. korupcijos prevencijos planavimo dokumentai;
 - 9.3. teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas;
 - 9.4. pranešimas apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas;
 - 9.5. korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas;
 - 9.6. korupcijos rizikos valdymo vertinimas;
 - 9.7. atsparumo korupcijai lygio nustatymas;
 - 9.8. antikorupcinių elgesio standartų diegimas.

IV SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS IR ANTIKORUPCINIO SĄMONINGUMO DIDINIMAS

- 10. Korupcijos prevencijos planavimo dokumentas Lietuvių namuose yra Korupcijos prevencijos veiksmų planas, kuris yra parengiamas 3 metams ir tvirtinamas direktoriaus įsakymu.
- 11. Korupcijos prevencijos veiksmų plano įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja Lietuvių namų direktorius.
- 12. Lietuvių namų darbuotojas apie jam žinomą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, išskyrus veiką, kurią galbūt padarė, daro ar rengiasi padaryti jo artimieji giminaičiai ar šeimos nariai (artimųjų giminaičių ir šeimos narių sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso II skyriuje), privalo pranešti Lietuvių namų darbuotojų antikorupcinio elgesio apraše nustatyta tvarka.
- 13. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas:
 - 13.1. Lietuvių namai, valdydami korupcijos riziką, savo nuožiūra gali atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą konkrečioje savo veiklos srityje. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas gali būti atliekamas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, kuriai Lietuvių namai yra pavaldus, siūlymu.
 - 13.2. atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą surašoma išvada, kurioje nurodoma:
 - 13.2.1. analizuotos veiklos srities aprašymas;
 - 13.2.2. nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, juos pagrindžiantys duomenys ir (ar) informacija;
 - 13.2.3. nustatytos korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnių sumažinimo ar pašalinimo priemonės.
 - 14. Lietuvių namų direktorius patvirtina išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, priima sprendimus dėl korupcijos rizikos ir jos veiksnių (jeigu jie nustatyti) pašalinimo ar mažinimo, apie tai paskelbia Lietuvių namų interneto svetainėje.
 - 15. Lietuvių namų direktorius ne vėliau kaip po vienerių metų nuo 13 punkte nurodytų sprendimų priėmimo Lietuvių namų interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“ paskelbia, kokie veiksmai buvo atlikti ir kokie rezultatai pasiekti mažinant korupcijos riziką ir (ar) šalinant jos veiksnius.
 - 16. Korupcijos rizikos valdymo vertinimą ar analogišką procedūrą atlieka už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą komisiją reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.
 - 17. Nustatant atsparumo korupcijai lygį vertinama, kiek ir kokių korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių yra įdiegta Lietuvių namuose, šių priemonių diegimo kokybė ir praktinis pritaikomumas bei jas taikant pasiekti rezultatai. Pagal šiuos korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įdiegimo elementus apskaičiuojamas Lietuvių namų atsparumo korupcijai lygis, kuris pagal iš anksto nustatytą skalę gali būti nuo labai žemo iki labai aukšto.
 - 18. Atsparumo korupcijai lygio nustatymo rezultatai skelbiami Lietuvių namų interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“.

19. Lietuvių namų darbuotojų antikorupcinio elgesio tvarkos apraše išsamiai nustatomi pagrindiniai darbuotojų skaidrios veiklos ir antikorupcinio elgesio standartai, kuriais siekiama užtikrinti sąžiningumą, atsakingumą, korupcijos netoleravimą, taip pat aprašomi pavyzdiniai galimos korupcinio pobūdžio rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus.

20. Lietuvių namuose už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakinga komisija kontroliuoja, kaip darbuotojai laikosi antikorupcinio elgesio standartų, konsultuoja juos gimnazijos veiklos srityje kylančiais antikorupcinio elgesio klausimais, prireikus pagal kompetenciją ir poreikį jiems taiko korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones ir kitas teisės aktuose numatytas prevencines ir (ar) poveikio priemones.

21. Antikorupcinio sąmoningumo didinimas vykdomas kaip neatskiriama švietimo dalis ir ugdymas, siekiant puoselėti asmens teisių ir pareigų visuomenei, Lietuvos valstybei sampratą ir didinti visuomenės, viešojo ir privataus sektorių sąmoningumą veikti skaidriai ir sąžiningai, netoleruoti korupcijos ar kito nesąžiningo elgesio, pranešti apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.

22. Lietuvių namai antikorupcinio sąmoningumo didinimą vykdo švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtas švietimo programas.

V SKYRIUS

LIETUVIŲ NAMŲ TEISĖS IR PAREIGOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS SRITYJE

23. Lietuvių namų teisės ir pareigos:

23.1. pagal kompetenciją įgyvendina valstybės politiką korupcijai atsparios aplinkos kūrimo srityje;

23.2. užtikrina, kad būtų vykdomos Korupcijos prevencijos įstatymo ir kitų korupcijai atsparios aplinkos kūrimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos;

23.3. šalina teisės aktų reikalavimų pažeidimus;

23.4. teikia korupcijos prevenciją vykdančioms ar už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingiems subjektams informaciją, reikalingą kuriant korupcijai atsparią aplinką;

23.5. rengia mokymus darbuotojams korupcijai atsparios aplinkos kūrimo klausimais;

23.6. savo interneto svetainėje viešina nuasmenintą informaciją apie per paskutinius trejus metus jų nustatytus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, jų pobūdį, skaičių, atliktus veiksmus juos tiriant ir taikytas teisinio poveikio ar kitas priemones, skirtas tokių pažeidimų padariniams pašalinti ir užkirsti kelią tokiems pažeidimams ateityje;

23.7. sudaro galimybes asmenims teikti nuomonę ir pasiūlymus dėl korupcijai atsparios aplinkos kūrimo;

23.8. siekia užtikrinti, kad korupcijai atsparios aplinkos kūrimo principai ir pagrindiniai šio įstatymo reikalavimai būtų įgyvendinami viešojo sektoriaus subjekto užsienio valstybėse įsteigtuose ir veikiančiuose subjektuose tiek, kiek šie reikalavimai neprieštarauja užsienio valstybės, kurioje toks subjektas yra įsteigtas ir veikia, teisės aktams;

23.9. atlieka kitas Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytas pareigas.

24. Lietuvių namų direktorius yra atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą gimnazijoje. Atlikdamas šią pareigą, direktorius privalo imtis priemonių, būtinų korupcijos prevencijai įgyvendinti.

25. Lietuvių namų direktoriaus įsakymu patvirtinta už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą komisija atlieka šias funkcijas:

25.1. pagal kompetenciją Valstybės tarnybos įstatymo, Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdo teisės pažeidimų tyrimą arba dalyvauja juos tiriant, jeigu specialiuosiuose įstatymuose ar jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nenustatyta kita pažeidimų tyrimo tvarka;

25.2. šio tvarkos aprašo nustatytais atvejais ir tvarka:

25.2.1. atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą;

25.2.2. atlieka teisės aktų projektų antikorupcinius vertinimus;

25.2.3. atlieka atsparumo korupcijai lygio nustatymą;

25.3. pagal kompetenciją užtikrina arba pagal poreikį dalyvauja užtikrinant Pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimą Lietuvių namuose;

25.4. atlieka gimnazijos darbuotojų viešųjų ir privačių interesų deklaravimo ir viešųjų ir privačių interesų derinimo praktikos kontrolę ir stebėseną;

- 25.6. organizuoja gimnazijos darbuotojų antikorupcinio sąmoningumo didinimą;
- 25.7. rengia korupcijos prevencijos veikslių planą, pagal kompetenciją atlieka jo įgyvendinimo stebėseną;
- 25.8. teikia pasiūlymus Lietuvių namų direktoriui dėl korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių diegimo ir įgyvendinimo;
- 25.9. pagal poreikį ir kompetenciją atlieka kitas funkcijas, gerinančias korupcijai atsparią aplinką.
26. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą komisija yra tiesiogiai pavaldi ir atskaitinga Lietuvių namų direktoriui, kuris užtikrina už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą komisijos veiklos ir organizacinį nepriklausomumą, korupcijai atsparios aplinkos kūrimo veiklai reikalingus išteklius, už šią veiklą atsakingų asmenų teises ir veiklos garantijas, įskaitant priemones, kuriomis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą komisija apsaugoma nuo galimo neigiamo poveikio dėl jos atliekamų funkcijų.
27. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą komisijos nariai turi turėti:
- 27.1. gebėjimus ir kvalifikaciją, pakankamą nurodytoms funkcijoms atlikti;
- 27.2. galimybę nuolat tobulinti kvalifikaciją korupcijai atsparios aplinkos kūrimo srityje;
- 27.3. galimybę duomenis apie nustatytus pažeidimus, korupcijos rizikos veiksnius, pasiūlymus dėl korupcijai atsparios aplinkos kūrimo ir kitą reikšmingą informaciją teikti tiesiogiai lietuvių namų direktoriui;
- 27.4. pakankamas veiklos ir nepriklausomumo garantijas, kad galėtų objektyviai ir nešališkai atlikti nurodytas funkcijas.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Lietuvių namų direktoriaus įsakymu patvirtintos Korupcijos prevencijos Lietuvių namuose tvarkos aprašas skelbiamas gimnazijos interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“.
29. Šis tvarkos aprašas gali būti keičiamas ir papildomas keičiantis įstatymams, keičiant Lietuvių namų darbo organizavimą reglamentuojančius teisės aktus ar reorganizuojant gimnaziją. Papildytas ir pakeistas tvarkos aprašas tvirtinamas Lietuvių namų direktoriaus įsakymu.
-